VOORWAARDELIJKE VEROORDEELING

DOOR

MR. O. E. G. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM

Nu bij de behandeling van de begrooting voor 1925 (o. m. in het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs) wederom de hoop werd uitgesproken, dat het Surinaamsche Bestuur zal overgaan tot het treffen van maatregelen, opdat eindelijk de voorwaardelijke veroordeeling in de strafwetgeving zal worden opgenomen, moge over deze quaestie hieronder het een en ander worden gezegd.

Het verlangen naar dit instituut is alreede verschillende jaren geleden tot uiting gekomen. Reeds wordt daarover gesproken in het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs ¹⁾ voor de Surinaamsche begrooting van 1917. Toen maakte slechts één lid, hoewel in principe voorstander, bezwaar tegen de invoering van het stelsel, omdat particuliere vereenigingen en stichtingen van hulp en steun aan veroordeelden benevens eenige vorm van reclasseering ontbraken. De andere leden waren voorstanders van het instituut wegens de gebrekkige inrichting der gevangenissen, waardoor het onmogelijk was, jeugdige personen aan den slechten invloed van verkeerde elementen te onttrekken, terwijl een hunner vermoedde, dat de kerkelijke besturen en particulieren wel zouden helpen en een ander wees op Britsch Guyana, waar b.v. een vereeniging als „Pro Juventute” evenmin bestond en toch het instituut der voorwaardelijke veroordeeling reeds geruimen tijd toepassing vond. Hieruit blijkt, dat men zich

¹⁾ 1916/17 no. 15 d.d. 28 Juli 1926, Handelingen der Koloniale Staten 1915/16 bijlage 46.

toen ter tijd dit instituut in hoofdzaak dacht als middel tot reclasseering van jeugdige delinquenten.

Een ruimer en meer algemeen standpunt wordt ingenomen door de Commissie van Rapporteurs voor de begroting van 1927¹⁾, die zich afvraagt, waarom de Procureur Generaal wel toezicht houdt op de naleving van voorwaarden, door den Gouverneur gesteld (voorwaardelijke invrijheidstelling), doch niet op die, door den Rechter gesteld (voorwaardelijke veroordeeling). Hier wordt niet scherp onderscheiden tusschen het verschillend karakter dezer beide instituten en niet goed verstaan de taak, welke het Openbaar Ministerie ten dezen heeft te vervullen. Deze taak toch bestaat — voor zoover hier van belang — in het tenuitvoerleggen van de straf. Daarmede is in het geval der toepassing van de voorwaardelijke invrijheidstelling reeds een aanvang gemaakt. Logisch is dus, dat het orgaan, met die tenuitvoerlegging belast, scherp toeziet, opdat deze terstond kan worden voortgezet, zoodra de voorwaarden, waaronder zij werd opgeschort, niet worden nageleefd. Bij de voorwaardelijke veroordeeling daarentegen is van tenuitvoerlegging nog geen sprake en komt het daartoe eerst na een onherroepelijke veroordeeling wegens een ander strafbaar feit. Automatisch neemt dus als het ware het Openbaar Ministerie kennis van het niet vervuld zijn der door den Rechter gestelde voorwaarden, waarna dan alsnog tot tenuitvoerlegging dier voorwaardelijk opgelegde straf wordt overgegaan.

Iets anders is de opmerking, welke werd gemaakt in de openbare vergadering der Koloniale Staten van 1 Juli 1925 bij de behandeling van de Verordening tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie Suriname met betrekking tot de uitlokking²⁾. Toen werd betreurd de intrekking van het ontwerp omtrent de voorwaardelijke veroordeeling en de aandacht gevestigd op den voogdijraad, die blijkens de Verordening op de geldboete en de voorwaardelijke invrijheidstelling toeziet op de naleving van de daarbij gestelde voorwaar-

¹⁾ Voorloopig Verslag d.d. 12 Augustus 1926.

²⁾ Handelingen 1924/25 no. 24.

den. Men vroeg zich toen af, waarom dit door dien voorgedij-raad ook niet kon geschieden ten aanzien van de bij de voorwaardelijke veroordeeling gestelde voorwaarden. Deze vraag is alleszins gemotiveerd en hieraan zou zeker bij invoering van het instituut aandacht moeten worden geschonken.

Ook „De Surinamer” houdt zich in een tweetal artikelen onder het opschrift „Voorwaardelijke Veroordeeling” met deze quaestie bezig ¹⁾ naar aanleiding van het besluit van het Koloniaal Bestuur, blijkens de begrotingsstukken voor 1926, om het ontwerp, dat deze materie regelde, terug te nemen en wel hoofdzakelijk wegens het ongunstig oordeel daarover in Oost-Indië. De schrijver dezer artikelen bespreekt in dit verband een citaat van Mr. Hijmans, hoofd van het gevangeniswezen aldaar, opgenomen in de Memorie van Antwoord van den Gouverneur tot die begroting en stelt zich op het standpunt, dat eerst, wanneer mocht blijken, dat Indië en Suriname met betrekking tot deze quaestie in maatschappelijk opzicht gelijk te stellen zouden zijn, voorwaardelijke veroordeeling voor Suriname geen zin zou hebben op grond van de daartegen in Indië aangevoerde bezwaren. Volgens hem kunnen zij echter niet op één lijn worden gesteld en is de Surinaamse bevolking voor de toepassing van dit instituut wel rijp, voor welke meening hij steun meent te vinden bij leden van de Koloniale Staten en de Balie. Deze opvatting grondt hij op een drietal argumenten.

Ten eerste acht hij de westersche begrippen en de westersche beschaving in Suriname voldoende doorgedrongen, dat het gros der bevolking begrip heeft van de bedoeling van het instituut.

Dan is hij niet bevreesd voor het verwijt van klassejustitie, wijl daarvoor de massa der bevolking te talrijk en te bont van samenstelling is.

Tenslotte zal volgens hem ook de reclasseering in Suriname gemakkelijk wezen, daar alles zich vrijwel op Pa-

¹⁾ Nrs. 21 en 22 van jaargang XXXIII d.d. 14 en 18 Maart 1926.

ramaribo concentreert en controle zeer wel mogelijk is.

Eenig optimisme is voorwaar in deze beschouwingen niet te miskennen, een optimisme echter, dat helaas behoort tot de oppervlakkige soort, welke de bezwaren, die men niet wil zien, wegredeneert, maar daarom voor een ernstige behandeling der quaestie weinig waarde heeft.

Het eerste argument is in zijn algemeenheid zeker niet juist. Met uitzondering der beste elementen onder de Europeanen, Britsch-Indiërs en Creolen zal eerder het gros der bevolking het instituut niet begrijpen en juist geneigd zijn tot de overtuiging, dat de overtreding nog zoo erg niet was en de dader daaraan geen schuld had, want anders zou de rechter hem toch wel hebben gestraft. Want dit is kenschetsend voor zelfs de meeste veroordeelden in Nederland en vermoedelijk wel overal in de wereld, dat een voorwaardelijk veroordeelde zoo moeilijk de gedachte is bij te brengen, dat hij inderdaad veroordeeld is. Hiervan zou menig reclasseeringsambtenaar trefende staaltjes kunnen vertellen!

Wat het tweede argument betreft, lijkt mij integendeel de kans op het verwijt van klassejustitie zeer groot, daar juist de bovengenoemde beste elementen voor de toepassing van dezen maatregel in aanmerking zullen komen, wijl zij alleen geacht kunnen worden, de bedoeling daarvan te verstaan.

Dat tenslotte de reclasseering in Suriname, in aanmerking genomen de mentaliteit der Creolen en der Aziaten, zoo eenvoudig verwezenlijkt zou kunnen worden, zal een kenner van de toestanden aldaar zeker niet durven beweren.

Ook bij de behandeling van het ontwerp in den Volksraad van Nederlandsch-Indië in 1925 werden o.a. als bezwaren naar voren gebracht, dat de bevolking het instituut niet zoude begrijpen en dat ongelijkmatige toepassing zou leiden tot het verwijt van klassejustitie. Van de zijde der voorstanders van de invoering van het stelsel in Oost-Indië wordt wel getracht, deze en eenige andere bezwaren te ontzenuwen, doch ook daar wordt twijfel

geuit, of de voorwaardelijke veroordeeling in de praktijk wel tot haar recht zal komen. ¹⁾

Het is dan ook volkomen begrijpelijk, dat het Surinaamsche Gouvernement tot de invoering van dit instituut niet wenscht over te gaan en zeer verstandig is het, dat op het voetspoor van de Nederlandsche Wet van 29 Juli 1925 S. 314 voor den Rechter de mogelijkheid is geschapen, in bepaalde gevallen de principale vrijheidsstraf te vervangen door een geldboete. Er kunnen zich inderdaad gevallen en omstandigheden voordoen, waarbij veroordeeling tot een vrijheidsstraf ongewenscht zou zijn. Dan is een dergelijke oplossing veel beter dan het ook in Europeesche landen vaak verwarring en verslapping veroorzakende instituut der voorwaardelijke veroordeeling.

In verband met de mogelijkheid van sterke toeneming van het aantal Javaansche inwoners in de kolonie tengevolge van de uitbreiding van ondernemingen volgens het plan van het request met nota van den Ondernemersraad voor Suriname, waardoor de bevolking van die kolonie binnen afzienbaren tijd voor het grootste gedeelte uit Javanen zal bestaan, is het geboden, rekening te houden met de bezwaren, welke tegen de invoering der voorwaardelijke veroordeeling ook in Nederlandsch-Indië zijn te berde gebracht en nu dat instituut aldaar toch is ingevoerd, althans eerst eens de werking daarvan aldaar af te wachten, alvorens nader te overwegen, of men daartoe ook in Suriname zal overgaan.

Bloemendaal, September 1926.

¹⁾ Zoo b.v. de medewerker van de „Perniagaan”, die zich „Bebe” teekent in het nummer van 4 Januari 1926, besproken in „Koloniaal Weekblad” nrs. 32 en 33 van 12 en 19 Augustus 1926 in de rubriek „Uit de Inlandsche Pers”. Ook het artikel van Mr. W. H. van Helsdingen, getiteld „Voorwaardelijke Veroordeeling” in „Indisch Tijdschrift van het Recht”, Deel 123 aflevering 2, dat een belangwekkende studie over dit onderwerp levert, bevat niet een overtuigende weerlegging der hoofdbezwaren.